

Boros Erika
(1946, Brassó)
tanár, irodalomtörténész

Boros Erika

Karácsonyi utazás

Halottak hónapjától farsangig

„Készülődés.
Karácsony közeleg.
Én állok itt az ablakom előtt
nézem a halkan pihéző havat
s egy kis bokrétás, száradó fenyőt
törögetek.”

„Találjátok ki: mire gondolok?”
(Dsidá Jenő)

Mire is gondolhattam volna még novemberben, a Halottak hónapjában? Akkor a harang hívó szavát figyeltem, hogy imába roskadva elhunyt szeretteimre emlékezzem. Csöndes emlékezéseimet azonban már akkor széttörte az utcák és a boltok szívet vakító csillogása, a plázákat ellepő vásárlók tülekedése – Advent előtt. Ilyenkor, decemberben, karácsonyra készülöben tisztára mosnám a szívemet, a szeretet csillagára figyelve: „Megszáll egy titkos, gyönyörű igézet, [...] És hiszek újra égi szeretetben, / Ilyenkor decemberben” (Juhász Gyula).

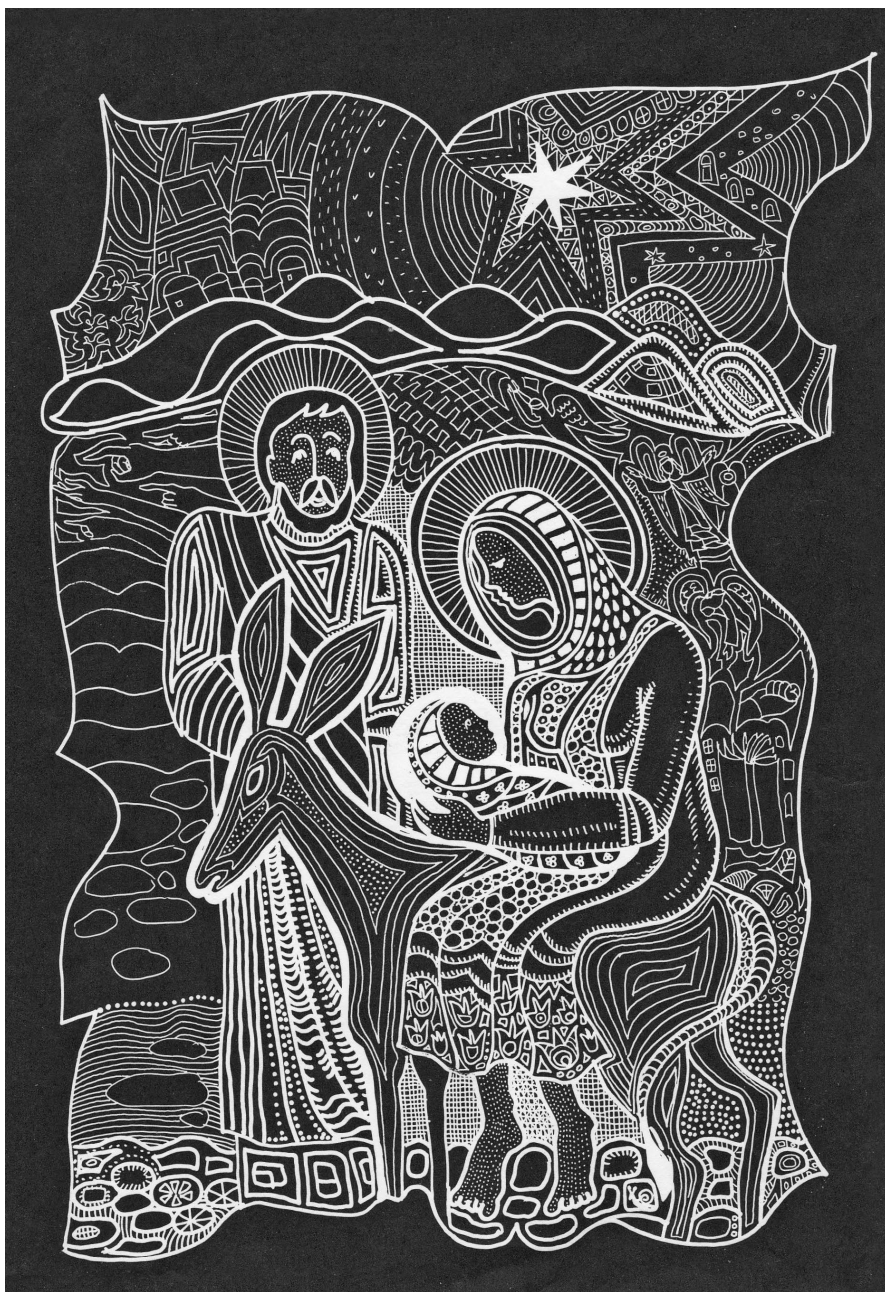
Bárhová vitt az utam, a forgalomban is még inkább megtelt szívem szeretettel, és gyönyörűnek láttam a világot, a zöldellő bokrokat, az erkélyemre szálló széncinkét, a szajkót, a gerlepárt. „közelg a szép mesés karácsony, / – s valami fáj” (Dsidá Jenő).

Törögetem, morzsolgatom ujjaim között a fenyőágacskát. Nincs sűrű hóesés karácsonykor, nem szikrázik jég a zöldellő fenyőn, de „Fázik az erdő, csontkemény a föld, [...] Egy folt az éjbe, szürkülő, fehér. / Egy ember. Egy hóban

rekedt szekér” (Kosztolányi Dezső). A néma csöndben éjfélkor „Harang csendül, / Ének zendül, / Messze zsong a hálaének / Az én kedves kis falumban / Karácsonykor / Magába száll minden lélek” (Ady Endre).

A csöndes éjben a kis kápolnából hazatérve a csillagszórónak, az arany diónak és a csilingelő arany csengőnek is játszadozó gyermekként örülök, és a kályha mellett „aranyesére” vágyom, mint hajdanán. Mesére, de nem a vasorrú bába, nagymamát széttépő farkas, gonosz mostoha meséjére. Az *Égigérő fa* erőpróbájára, a parazsat evő ló barátságára, a királykisasszony jutalmára. Mit is kérhetnék a gyertyafényes, angyalzenés karácsonyfa alatt? Az elhagyott, az árva gyermekekre gondolok: „Tinéktek is legyen, ami enyém, / arany-rétes, habos krémeslepény” (Kosztolányi Dezső). És a betegek, a magányos öregek, az elhagyottakra, akik szép szóra, simogatásra várnak, az elviselhetetlen magány lélekölő fájdalomába besüppedve. Ilyenkor tehetetlenül „Szemembe Krisztus-könny szökik” (Áprily Lajos).

És amikor a szenteste kapuját kitarja, a betlehemi Gyermekek „Megindul a ködben, elindul az estben”, száll, suhan, és megáll Magyarország gyászos ormainál – a Tátrán, „nagyon fáj a lelke”, s a legszebb fenyőt kezébe ragadja, meggyújtja gyertyáit, és „a szent, örök fát emelve magasra, / Pozsony, Kassa, Várad fölött lobogtatja, / Kolozsvár, Arad és Szabadka világot / Betlehemi fényben a karácsonyfától” (Juhász Gyula).

Úton

Röpülne a szánkó óévkor és „csörgős csengője” csilingelne a havas, holdas éjszakában, hogy odaérjen a vígan mulatozók közé, a *Himnusz* és harangszó után imát mondván, szeretteit átkarolva, pezsgős pohárral köszöntve az új esztendő. „Adjon Isten, ami nincsen / Az új esztendőben! [...] Nincs szeretet a szívekben: / Ez a legfőbb nincsen, / Szeretetet a szívünkbe: / Ezt adjon az Isten” (Benedek Elek). Most „hótalan a hegyek inge”, sem hó, sem hold nem világol, de vízkereszt jelzi, hogy „hordjuk szívünk szakadatlan, / kormos arcot száz darabban / nincs ajándék semmi tömjén – / rí Boldizsár, Menyhért meg én.” (Nagy Gáspár). Akinek „angyala van”, az akaratlanul is elindul Betlehembe.

Nyakunkban a karnevál hercege, negyven napig áll a bál, estétől pirkadatig, s hajnaltól estéig farsangolunk, táncunktól elhussan a tél, a fánk illata betölti az udvart, álarcot ölt, aki naponta amúgy is álarcot viselt. Nagyöjt előtt. A tavasznak jönnie kell. Mert meg kell tennünk az utat a Kálváriára, 1848 márciusára, a babitsi *Húsvét előttre*, hogy emlékezhessünk százéves gyászos ormainkra, ahol valamikor fájó szívvel megállt a betlehemi Kisded.